

en het Impressionisme lijkt veel grooter dan die welke lag tusschen het Impressionisme (1870^{*)} en het Realisme (1848). De oorzaak hiervan is, dat de schilderkunst vanaf de kunst van Paul Cézanne — die de nieuwe uiting der schilderkunst voorbereidde — tot aan Wasili Kandinsky en Piet Mondriaan, een element mist dat toch inderdaad geen wezenlijk bestanddeel van de beeldende kunst is: het natuurlijk onderwerp.

De natuurlijke werkelijkheid, die in de schilderkunst der traditie een voorname plaats innam was niettemin voor die schilderkunst een even wezenlijk bestanddeel als voor de kunst van heden het materiaal. De kunst der traditie, — dat is alle kunst vóór het Impressionisme, — was voor twee derde *toegepaste kunst*. Haar doel was niet zelfstandig beeldend te zijn, maar haar doel was religieuze dogma's, heldenfeiten, enz. te illustreeren. Daarom had elk kunstenaar, die *ondanks het onderwerp* toegaf aan zijn beeldend bewustzijn, met de heerschende opvattingen te kampen. En zoolang wij meenen dat een schilderij een anderen inhoud moet hebben dan een ontroering, een anderen vorm dan een beeldenden, zoolang wij vasthouden aan het begrip, dat de schilderkunst begrensd is tot het meer of minder ontroerd afbeelden van zekere natuurlijke onderwerpen, zal deze kamp voortduren.

Het Leven is in voortdurende beweging. De Kunst, die de levensinhoud tot onderwerp heeft, eveneens. Wanneer wij dus meê bewegen met haar, zal er nooit een tijd komen waarin de Kunst onverstaanbaar voor ons wordt. Zoodra de Kunst in haar uitingswijze onverstaanbaar voor ons wordt, kunnen wij met zekerheid aannemen, dat wij stilstonden op een oogenblik dat de Kunst zich voor ons uit bewoog. In de Schilderkunst volgden verschillende stroomingen elkander op en elke nieuwe strooming bracht hare idealen mede. Op het *Klassicisme* volgde de *Romantiek*; op de *Romantiek* het *Realisme*; op het *Realisme* het *Impressionisme*, op het *Impressionisme* weer andere uitingsvormen, die alle tezamen met één woord aangeduid kunnen worden: de Beeldende Schilderkunst.

---

^{*)} Om een cultuur-historisch overzicht te vergemakkelijken zijn de jaartallen globaal gegeven.